

ראש
השנה
תשפ"ה

גליון המאיר

בה"י
שנה ד'
גליון
קנ"ב

פנינים יקרים, רעיונות מכריקים, סיפורים נפלאים,
מהוך שיעורי הרב הגאון המשפיע,
פה מפיק מרגליות
רבי מאיר צוויבל שליט"א
מחבר ספרי נר המאיר

תקעו בחודש

תקעו בחודש שופר

בתהלים (פא ד-ה): 'תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו, כי חוק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב, ואמרו חז"ל (ביצה טז): 'איזהו חג שהחודש מתכסה בו, הוי אומר זה ראש השנה'. והנה, דבריו הקדושים של דוד המלך ע"ה, שאמרם ברוח הקודש, ונכללו בכ"ד ספרי הקודש, בוודאי סובלים וכוללים בתוכם הרבה פירושים בדרך פשט רמז דרוש סוה, ונבוא בזה לחדש כמה אופנים בדרך אפשר כי ה' הטובה עלינו.

הווידי על העבירות נחשב

כמעשה ומבטל למעשה העבירה

אן הנה ידוע שיעיקרי התשובה הם הווידי והחרטה על העבירות שבידו, וקבלה על העתיד, והנה החיד"א הקשה (אהבת דוד דרוש ט"ב לשבת תשובה), כיצד מהני תשובה כלל, הרי את החטאים עשה במעשה, והווידי אינו אלא דיבור בפה, וקיימא לן דלא אתי דיבור ומבטל מעשה. ונראה לתרץ קושייתו על פי מה שכתב הגאון ר' העשיל מקראקא זצ"ל בביאור המדרש (פס"ד): 'מנין לאמירה לעכורים שבות, שנאמר (שמות לא) 'את שבתותי תשמורו', וביאר, דהקדוש ברוך הוא ברא את עולמו בדיבור, 'בדבר ה' שמים נעשו' (תהלים ג' ו), והשבייתה ששבת בשבת היה מזה הדיבור, וכיון שצויה הקב"ה 'את שבתותי' תשמורו, ממילא משמע דישבתו גם מן הדיבור, דזהו השבייתה של בורא עולם, ע"כ. וכתב הקדושת יו"ט (פרשת משפטים) דמזה משמע, שלבני ישראל לרוב חביבותם נתן להם הקדוש ברוך הוא כח זה שיהיה דיבורם נחשב כמעשה, שהרי לגבי שבת נחשב אצלם הדיבור כמעשה, מה שאין כן גבי אומות העולם שאמירתם

מאמר המאיר

בתקיעות דמעומד מעוררים את הזכות שהשאיר אברהם את יצחק עקוד על המזבח עד אחר שחיטת האיל

נסיון אחר נסיון

בפרשת העקידה (בראשית כב א): 'ויהי אחר הדברים האלה והאלוקים נסה את אברהם, ובמדרש (בר"ר נה א): 'כתיב (תהלים ס ו): 'נתתה ליראיך נס להתנוסס מפני קושט סלה, נסיון אחר נסיון'.

אברהם אבינו לא הוריד את יצחק מן המזבח עד אחר שחיטת האיל

נראה לבאר כוונת המדרש, על פי דבר חידוש שאמר הגאון מהרי"ל דיסקין זצ"ל (ויקרא), והוא בהקדם מה שעמד לדקדק בלשון התנא דבי אליהו על הפסוק (ויקרא א יא) 'ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה': 'למה דווקא בצפון, כדי להזכיר אילו

תשפ"ה - פירוש המילות

מובא בספר 'זהב המנורה' בשם הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע שאמר לפרש את הפסוק בתהלים (קלח ב): 'כי הגדלת על כל שמך אמרתך', דיותר גדול ויותר חשוב לפני המקום מכל הכוונות שמכוונים בתפילה ומכל ייחודי השמות הקדושים, הוא מה שמכוונים פירוש המילות של התפילה ומכוונים שהוא אמרת ה' יתברך. וזהו 'כי הגדלת על כל שמך', דהיינו יותר גדול מכוונת השמות, הוא 'אמרתך'. עכדה"ק.

וכיוצא בזה היה אמר הרה"ק רבי מאטיל מסלונים זצ"ל בשם הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע שהפליג מאוד בחשיבות הכוונה הפשוטה של פירוש המילות, ואמר שמכוונת פירוש המילות בלבד יכול האדם להגיע למדרגות גבוהות מאוד, כמו גילוי אליהו רוח הקודש ואף יותר ויותר... ויש לרמז דבר זה בשנה זו הבעל"ט, דתשפ"ה ראשי תיבות 'שומע תפילה פירוש המילות'.

ודו"ק.

מאמר המאיר

תקעו בהודש

אמירת הדייט ואינה נחשבת לכלום. ובוזא אפשר ליתן טעם נאה להא דלא מהני תשובה אלא לישראל (תנחומא האזינו אות ה), כיון שרק אצלם נחשב הדיבור כמעשה, על כן אתי המעשה של הוידוי ומבטל למעשה העבירה, מה שאין כן אצל אומות העולם שאין דיבורם נחשב כמעשה, אם כן לא אתי דיבור דוידוי ומבטל מעשה.

והנה, היכן ראינו גבי ישראל שהדיבור נחשב כמעשה? אצל יעקב אבינו, כי הנה בפרשת וישלח מצינו שיעקב שלח לומר לעשיו (בראשית לה ה): 'עם לבן גרתי, ופירש רש"י: 'ותר"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים', והקשו, כיצד יתכן שקיים יעקב תרי"ג מצוות, הלא הרבה מצוות יש שאינם שייכים לכל אדם, ובפרט יעקב אבינו אצל לבן. ותירצו, דקיים אותם על ידי לימוד התורה, שלמד כל התורה כולה ונחשב לו כאילו קיים בפועל את כל המצוות. ומכאן ראינו שהדיבור נחשב למעשה ומהני תשובה.

וזהו שאמר הכתוב: 'תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגיגו' לעורר את העם לעשות תשובה, ואם יקשה לך כיצד מהני תשובה, הרי לא אתי דיבור ומבטל מעשה, לזה אומר 'כי חוק לישראל הוא' שאצל ישראל נחשב הדיבור כמעשה, וראיה לזה - 'משפט לאלוקי יעקב', מיעקב אבינו שקיים כל התרי"ג מצוות בדיבור פה.

החובה לעשות תשובה בכדי שנהיה לו לעם

[ב] בספר המקנה בפתיחה (אות ה) כתב לפרש את המדרש (מדרש שמואל פט"ז) על הפסוק (שמואל א יב כב) 'כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול כי הואיל ה' לעשות אתכם לו לעם', רבי יהודה אומר אין הואיל אלא לשון תחילה, שנאמר בראשית יח (ז) 'הנה נא הואלתי לדבר וגו'', כי הנה במעמד הר סיני שמענו מפי הגבורה שני דברות, 'אנכי ה' אלוהיך' ולא יהיה לך אלקים אחרים, והכוונה היתה לעשות תנאי, שיהיה 'אנכי ה' אלוהיך' בתנאי שלא יהיה לך אלקים אחרים, אמנם לפי זה היה עלול לצאת ח"ו שברבות הימים כאשר יעברו ישראל על התנאי ח"ו יבטל הדיבור הראשון, לפיכך ריחם הקב"ה על עמו ישראל ופתח

זו של אברהם אבינו שהוצרך לשלחו את האיל בצפוננו של מזבח כיון שלא רצה עדיין להוריד את יצחק ממנו עד הרגע האחרון. עכתו"ד.

במעשה העקידה כלולים שני נסיונות

ובזה יבואר היטב המדרש הנ"ל, 'נסיון אחר נסיון', כי אכן במעשה העקידה עמד אברהם בשני נסיונות, נסיון ראשון מה שקיים מצוות הבורא והלך בשמחה לשחוט את בנו יחידו לעולה, ונסיון שני שגם כשכבר קיבל פטור

האיל על גבי המזבח כמנהג, אלא שחטו על ירך המזבח צפונה.

ודבר זה הוא זכות גדול בשבילו, שאף על פי שכבר נצטווה מפי המלאך שלא לשחוט את בנו לא מיהר להוריד את יצחק ולשמוח על שנפטר מלשחוט, אלא אדרבה, הצטער על המצוה ההולכת ממנו, והשאיר את יצחק על גבי המזבח והשתוקק בכל לבו לזכות להקריב את מחמד עינו לכבוד שמו יתברך. וזהו עומק הכוונה בלשונו של התנא דבי אליהו, 'למה דווקא בצפון כדי להזכיר אילו של יצחק', כי השחיטה בצפון מעוררת זכות

ברכת כתיבה וחתימה טובה כפי פירושו של הפני יהושע

ק"ז הגה"ק רבי שמעלקא מסעליש זצ"ל היה דרכו לברך בימים קדושים אלו, 'א גוטע כתיבה וחתימה טובה מיט אלע מפרשים אפילו מיט דעם פני יהושע'... והיה לפלא.

ואולי יש לבאר עומק דבריו הקדושים, עפי"מ שכתב בפני יהושע (קידושין ל א) על דברי הזוהר שמלת ישראל נוטריקון יש ש'שים ר'בוא א'ותיות ל'תורה, וכתב בפני יהושע בזה"ל ועמדתי משתומם ומתפלא לפי חשבון חמשים פסוקים שיערתי בלבי שלא יהיו אותיות התורה כי אם חצי ערך החשבון המזכה, ותירץ שם שבכל אות בתורה יש קרי וכתב, ולכן יש למנות פעם אחת בדרך כתיבתה, ופעם שנייה בדרך קריאתה.

ויש להמליץ בזה נוסח התפלה 'בספר חיים ברכה ושלוש וכו' נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל' וכו', דהנה אות בתורה הרי אסור למחוק, נמצא שכיון שכל ישראל יש להם אחיזה בספר תורה הרי יש להם הבטחה של חיים ברכה ושלוש, וא"ת הרי אין לנו רק שלשים רבוא אותיות בתורה, לכן מסיימין 'נזכר ונכתב' שזוכרין בפה ונכתבין בכתב, הרי יש לנו אותיות בכפליים ושפיר ראוי לכל עמך ישראל להיכתב לחיים טובים ולשלום.

ואולי היתה זאת כוונת הרה"ק לברך ברכת כתיבה וחתימה טובה וכפי פירושו של הפני יהושע.

תקיעת שופר משתיק את העם בשעת חזרת הש"ץ

אמרו חז"ל (ב"ב קטז), 'כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, וצריך ביאור, מדוע אמר 'אצל חכם' ולא אמר 'אצל צדיק' (ענין בנמו"י שם), ונראה לבאר הכוונה, דהנה ידוע ומפורסם גודל השכר של מי ששותק בשעת התפילה, והוא סגולה גדולה לקבלת התפילה, מה שאין כן אם מדבר בשעת התפילה ח"ו גורם בזה שלא תקובל תפילתו ומונע גם תפילת אחרים לעלות, כידוע בשם העבודת ישראל (פרקי אבות פ"ה מ"ה), והנה חז"ל אמרו (אבות ג יג) 'סייג לחכמה שתיקה, ויש לומר וזהו הכוונה: 'ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים', כלומר שילך אצל מדת החכמה ויגוק מדת השתיקה בידו, ובאופן זה יבקש עליו רחמים ותקובל תפילתו.

ואולי לזה רמז הכתוב (בראשית כא טו) 'ותשלך את הילד תחת אחד השיחים', דבני אדם פתיים משליכים לפעמים את חיי הילד מנגד בשביל שיחה אחת באמצע התפילה.

ובזה יש לרמז מה דאיתא בגמרא (שבת קיז) שתקיעת שופר 'חכמה ואינה מלאכה', דחז"ל רמזו בזה שבכח תקיעת שופר להשתיק את העם בשעת חזרת הש"ץ, כיון שצריכין לשתוק מתחילת ברכת תקיעת שופר עד אחר התקיעות של חזרת הש"ץ ושפיר נקראת חכמה, שמקיימין בזה סייג לחכמה שתיקה ועי"ז יתקבל תפלינו ברחמים וברצון.

תקנו בהודש

תחילה ב'אנכי', דקיימא לן שאם המעשה קודם לתנאי הוה תנאי בטל ומעשה קיים, ונמצא שבכל אופן שהוא לא יטוש ה' עמו, כי הואיל ה' לעשות אתכם לו לעם, דהיינו שפתח תחילה בדיבור של אנכי לעשות אותם לעם, ורק אחר כך אמר התנאי: עכתו"ד.

אמנם בספ"ק **ייטב פנים** (שבועות) הקשה על זה, הא אנכי ולא יהיה לך יצאו מפי הגבורה בפעם אחת, מה שאין הפה יכול לדבר ואין האזון יכולה לשמוע, ואם כן לא שייך כלל לומר דהמעשה קדם לדיבור או להיפך עיי"ש.

ובזה איכא לפרש הפסוק: 'תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו', לעורר את העם לעשות תשובה, ואם אמור יאמר אחד שאין צריך לעשות תשובה, דממילא אין הקב"ה יכול לעזבנו מאחר שהמעשה קודם לתנאי, לזה ממשיך הכתוב 'כי חוק לישראל הוא' שדין זה אינו שייך אלא אצל ישראל, שהם בשר ודם ואין יכולים לדבר שני דברים כאחד, אבל 'משפט לאלוקי יעקב', שאצלו אין שייך כלל דין זה, לכן מוכרחים לעשות תשובה.

הקב"ה 'מקנה' לישראל את התשובה שיעשו לעתיד לבוא

ג] כתב רביה"ק מהר"י ט"ב מסאטמאר זי"ע בחידושי תורה, שעכשיו בדורינו אין התשובה שלנו בשלימות כדבעי, ולכאורה היאך תתקבל תשובתנו, אלא דהקדוש ברוך הוא ברחמיו מצרף לנו את התשובה שאנו עתידים לעשות לעתיד לבוא כאשר יבוא אליהו והשיב לב בנים על אביהם שבשמים, שאז תהיה התשובה שלנו בתכלית השלימות, עיי"ש.

ואפשר דמהאי טעמא מכוונים להזכיר תחיית המתים בתקיעת שופר, כדכתב **רבי סעדיה גאון** בטעם העשירי, כדי להזכיר חסדי הבורא ברוך הוא שמצרף לנו את התשובה שנעשה לעתיד לבוא.

אמנם לכאורה יש להקשות על זה, הא קיימא לן דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, והיאך 'מקנה' לנו הקב"ה את התשובה שאנו עתידים לעשות לעתיד לבוא, דעדיין לא בא לעולם כלל? ויש לתרץ על זה, דבכוונה דייקו חז"ל בלשונם לאמר

מאמר המאיר

ברוך הוא שיזכור לנו הן את הנסיון הראשון שעקד אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח, והן את הנסיון השני, שאחר שנצטוו שלא לשחטו חיבב את המצוה ולא מיהר להורידו מעל גבי המזבח, וזה ועקידת יצחק לזרעו תזכור, דהיינו שיזכור הקב"ה מה שהשאר אברהם את יצחק בנו עקוד ע"ג המזבח.

אברהם אבינו השריש בישראל את החיבוב למצוות

ואפשר לפרש על פי האמור מה שתיקן הפייטן בזמר 'כל מקדש': 'דורשי ה' זרע אברהם אוהבו המאחרים לצאת מן השבת

מן המצוה לא שמח בזה שיצחק בנו ניצל מן השחיטה, אלא השאירו עקוד בתקווה שעוד יוכל לשחטו ולהקריבו לעולה לפני ה'.

ועל פי זה איכא לבאר לשון התפילה במוסף של ראש השנה (זכרונות): 'ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח וכו' ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור', דכבר עמדו לדקדק על כפל התפילה, שמזכירים שני פעמים באותו ברכה את זכות עקידת יצחק, ובשינוי לשון. ולפי האמור יש לומר שקאי על שתי נסיונות, שאנו מבקשים מן הקדוש

העקידה הפרטית של כל אדם מערבת את השטן

בספר **אור לשמים** (פרשת חוקת) מביא בשם הרה"ק הרבי **מלובלין זי"ע** על הפסוק (בראשית כב ג) 'וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו', דרצה לומר, 'והנה איל אחר', כלומר, שחוץ מעקידת יצחק ישנה עוד מין עקידה, והיא 'נאחז בסבך', דהיינו כאשר האדם מסוכך בתאוות רעות ומידות רעות ח"ו, ומשרש ועוקר נפשו מסבך זה, וזה גם כן נקרא בחינת עקידה, וזהו שאמר 'בקרניו', מלשון 'כי קרן אור פניו', והיינו שתהל אורו עד כסא הכבוד. עכדה"ק.

והנה התוספות בראש השנה (טז: ד"ה כד) הביא בשם הירושלמי ז"ל: 'כד שמע קל שיפורה זימנא חדא בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורה דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע, ומתערבב, ולית ליה פנאי למעבד קטגוריא', ולפי הדברים הנ"ל יש לפרש הכוונה, שכאשר שומע השטן 'קל שיפורה זימנא חדא', שהוא בא להזכיר את זכות העקידה, אזי הוא בהיל ולא בהיל, אבל כאשר שומע את קול השופר בפעם השניה, שזה בא להזכיר זכות 'איל אחר', דהיינו העקידה הפרטית שאדם עוקד את יצרו ורצונותיו למען שמו באהבה, אז הוא בהיל ביותר ומתערבב.

ברצון אמיתי מחזירים את בית המקדש

מתאמרא בשם רבה של ירושלים הגאון **רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצ"ל**, שאמר להקשות, דהא איתא בירושלמי (ר"ה פ"א ה"ג) שהקדוש ברוך הוא מקיים את כל התורה כולה, והנה בתורה הקדושה כתוב גבי משכון (דברים כד יב-יג): 'ואם איש עני הוא לא תשכב בעבוטו, השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש וגו', וכן בפרשת משפטים כתוב שאם המשכון נצרך ללווה יש להחזירו לו בזמנו, וכגון כסות יום צריך להחזירו קודם עלות השחה, וכסות לילה צריך להחזירו קודם הערב שמש. והנה, חז"ל אמרו (שמו"ר נא א) למה נקרא שמו משכן, שנתמשכן בעוונותיהם של ישראל, משמע שהקדוש ברוך הוא נטל את בית המקדש מישראל כמשכון על עוונותיהם עד שיחזרו בתשובה, ואם כן קשה, מדוע לא החזירו לנו הקדוש ברוך הוא כדן, וכי יש לך צורך גדול יותר לישראל מבית המקדש? והוא לנו ככסות יום וככסות לילה גם יחד.

והשיב הגאון ז"ל שאם באמת היינו מרגישים בגודל החשיבות של בית המקדש, והיה נחשב נחוץ בעינינו לפחות כמו כסות לילה כי אז מזמן כבר היה ה' יתברך מחזיר לנו את המשכון ובונה לנו את בית הבחירה...

ואפשר לבאר בזה מה שמביא התוספות (ר"ה טז: ד"ה כד) בשם הירושלמי, דכד שומע השטן את קול השופר הוא נבהל ואומר 'ודאי זהו שיפורה דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע, ומתערבב, ולית ליה פנאי למעבד קטגוריא', כי הנה 'שופר' עולה בגימטריא תקפ"ו, כמנין המצוה של 'לא תשכב בעבוטו', ובתקיעת השופר אנו מעוררים ענין זה שאנו צריכים לבית המקדש ומבקשים מן ה' יתברך שיחזיר לנו את המשכון, על כן נבהל השטן וחושש שכבר הגיע זמן גאולה. וזה עולה יפה עם הטעם שמביא רבי סעדיה גאון שתקיעת שופר היא להזכיר חורבן בית המקדש, ודו"ק.

מאמר המאמר

תקעו בהודש

'אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, למעט, שדווקא אדם אינו מקנה, אבל הקב"ה מקנה שפיר אפילו דבר שלא בא לעולם עדיין.

ובזה יש לפרש הכתוב: 'תקעו בחודש שופר' להזכיר את תחיית המתים כנ"ל, ואם תאמר הלא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, לזה אומר 'כי חוק לישראל הוא' דווקא, אבל 'משפט לאלוקי יעקב', והקב"ה מקנה שפיר דבר שלא בא לעולם.

השמש בא להעיד על מעשי אומות העולם

[ד] איתא בזה"ק (שופטים רעה) שביום ראש השנה עולה השטן לקטרג על ישראל, והקב"ה מבקש ממנו שיביא עדים לדבריו, ומביא השטן את השמש להעיד ורוצה להביא גם את הירח אך היא מתכסה ממנה ואינה מוצאה, ע"כ. והקשה בספה"ק דברי יואל (י"ה) דאם הקב"ה רוצה לזכות את ישראל ואינו רוצה שיעידו רעה עליהם מדוע מניח כלל לשטן להביא אפילו עד אחד, ולמה לא מנע ממנו להביא גם את השמש, ותירץ, דעל כן מניח הקב"ה לשמש שיבוא, כיון שרוצה לדון את אומות העולם על כל רשעתם ורוע מעלליהם, ואם לא יהיה אפילו עד אחד לא יוכל לדינם בדין, אבל כיון שמגיע השמש להעיד עליהם אפשר שפיר להעמידם בדין, כי בן נח נהרג אפילו בעד אחד (סנהדרין ה). עיי"ש.

ובזה יש לפרש הכתוב: 'תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו', כאשר הלבנה מתכסה מלהעיד וישראל יוצאים זכאים בדין, ואם יקשה לך מדוע השמש באה להעיד, הלוא עד אחד אינו נאמן להעיד, לזה אומר 'כי חוק לישראל הוא', דווקא גבי ישראל אין עד אחד נאמן, אבל 'משפט לאלוקי יעקב', דזה קאי על אומות העולם, כדאיתא בר"ה (ה), ואצלם שפיר נאמן עד אחד להעיד.

הירושלמי: 'כד שמע [-השטן] קל שיפורא זימנא חדא בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורא דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע, ומתערבב ולית ליה פנאי למעבד קטגוריא', דהנה מעיקר הדין יוצאים חובת התקיעות בשלושים דמיושב לכל הדיעות, וישראל מחבבים את המצוות ומוסיפים לתקוע עד מאה קולות וכמו שפירש"י שם, לכן כאשר שומע השטן קול השופר בשנית של התקיעות דמעומד, שבוה מוכיחים ישראל את חביבות המצוות, הוא נבהל ומתערבב לגמרי, כי בזה מעוררים את זכות הנסיון האחרון שעמד בו אברהם, שחיבב את המצוה גם כשכבר נפטר ממנה, וכנגד זה אין לו שום מענה.

וממהרים לבוא, דלכאורה יש להבין, מדוע יחסם דווקא אחר אברהם ולא אחר שאר אבות, ובפרט שבהמשך שינה וכתב 'כל זרע יעקב יכבדוהו', הרי שייחסם אחר יעקב, ומדוע נקט כאן דווקא אברהם. ולפי האמור יש לבאר יפה, דתכונה זו של 'המאחרים לצאת מן השבת', דהיינו לאחוז במצוה ולא לברוח ממנו גם כשכבר יכולים להפטר הימנה, זהו ירושה להם לישראל מאברהם אבינו שסלל דרך בזה במעשה העקידה.

בתקיעות השניות מעוררים את זכות אברהם אבינו שחיבב את המצוות

וביסוד זה יש להטעים את מה שהביא התוספות בראש השנה (טז: ד"ה כד) בשם

גזירת הדבר שעברה על העופות

מעשה בחסיד אחה, ר' אלימלך מטלוסט שמו, שהיה נוהג בכל שנה ושנה לנסוע בראש השנה אל הרה"ק השר שלום מבעלזא ז"ע, וביום הכיפורים היה נוסע אל הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן ז"ע, שנה אחת בהגיעו אל פרמישלאן ערב יום הקדוש שאל לו רבי מאיר: 'חזור נא בפני על התורה שאמר הרב מבעלזא קודם התקיעות', התפעל החסיד מרוח קדשו ואמר שאכן בשנה זו אירע דבר תמוה בענין זה, כי תחת אשר יאמר דברי כיבושין ומוסר לעורר הלבבות בשעה נשגבה זו, כמו בכל שנה ושנה, שינה הרה"ק מבעלזא ממנהגו, ובמקום זה קרא את הפסוקים שבפרשת בא (שמות טו), מה שאמר משה רבינו לפרעה: 'בנערינו ובזקנינו נלך, בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו', וכן אחר כך, קודם מכת בכורות (שם יכה-כו): 'ויאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לה' אלוקינו, וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבוד את ה', ואמר את הפסוקים בהתעוררות מרובה ובקול רעש גדול, ותיכף אחר כך נטל את השופר בידו ותקע, ואין איש ידע למה יכוונו הדברים.

אורו עיניו של רבי מאיר'ל ואמר לאותו חסיד: 'הבה ואבאר לך מה היתה כוונת קדשו של הרב מבעלזא, באותו שעה של קודם התקיעות טייל מאיר'ל בשמים וראה שישנו קטרוג גדול ורוצים לגזור גזירה קשה על ילדי ישראל שיפלו במגיפה ויפטרו בקיצור ימים רח"ל, אך הצדיקים שהיו שם למעלה לא הסכימו לכך ופעלו לבטל את הגזירה עד שהועילו להעבירה מילדי ישראל על הבהמות, שיהיה מגיפה ח"ו בבקר ובצאן, אולם אז נעמד הרב מבעלזא וטען בכל תוקף שאינו מסכים גם לזאת, כי בני ישראל צריכים לבשה כדי לענג את השבת ולכבד את הימים טובים ואי אפשר לפגוע בהם, וזה היתה כוונתו במה שאמר תחילה 'בבנינו ובבנותינו נלך', להעביר הרעה מעל ילדי ישראל שהם הולכים לגדול ולעבוד את ה' יתברך, ואחר כך הוסיף ואמר 'בצאננו ובבקרנו נלך וגו', 'וגם מקנינו ילך עמנו כי ממנו נקח לעבוד את ה', וממילא אי אפשר לעשות מגיפה בבקר ובצאן, ואכן בשמים שמעו לקולו והעבירו את הגזירה על ראשם של העופות. וזה היתה כוונתו הטהורה של רבך שפעל קודם התקיעות לבטל גזירות קשות מגופם וממונם של ישראל, ע"כ דברי קדשו של רבי מאיר'ל. ואכן באותה שנה פרצה מגיפה קשה בעופות וכלתה לולים רבים של עופות.

ויש להמליץ על זה מה שנהגו לעשות סדר הכפרות עם עוף וכפי שנפסק בשו"ע, ואומרים זה התרנגול ילך למיתה, ואני אכנס ואלך לחיים טובים ארוכים ולשלום, שאם יש הכרח ח"ו שיהיה מגיפה בישראל, אזי מתפללין שילך הגז"ד על התרנגולים, וכמו שפעל הרה"ק מבעלזא זצ"ל, ואנו ובנינו ובנותינו ומקנינו נבצל ונזכה לחיים טובים ארוכים.

הוצאת הגליון נתנדב לע"נ
כ"ק אדמו"ר רבי ישעי'
יעקב בן מרדך ישראל
אברהם זצ"ל מסקולען

ליטול חלק בהוצאת הגליון ולהארות והערות או לקבל הגליון, ניתן לפנות gilyonhamier@gmail.com